

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств Хмельницької області
щодо їх ділових очікувань

I квартал 2022 року

**Опитування закінчилося з
початком війни**

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Хмельницької області в I кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Хмельницької області у I кварталі 2022 року свідчать, що напередодні війни респонденти очікували **зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**, водночас стримано оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувалося подальше зростання цін. Девальваційні очікування залишилися високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у IV кварталі 2021 року – «мінус» 20.0%) (графік 1). У цілому по Україні – «мінус» 1.7%;
- **подальше зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікували, що зростання споживчих цін перевищить 7.5%, становить 58.3% (у попередньому кварталі – 60.0%), у цілому по Україні – 67.7%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називали витрати на виробництво, ціни на світових ринках та курс гривні до іноземних валют (вплив чинника значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 2);
- **продовження девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікувало 72.7% респондентів (у попередньому кварталі – 76.9%), у цілому по Україні – 81.6%;
- **фінансово-економічний стан підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 7.1%). У цілому по Україні очікувалося поліпшення фінансово-економічного стану підприємств – 7.2% (таблиця);
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції на внутрішньому ринку:** баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у попередньому кварталі – 13.3%). Водночас респонденти очікували, що обсяги реалізації продукції **на зовнішньому ринку залишаться без змін:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2021 року – 12.5%). У цілому по Україні баланси відповідей – 17.0% та 23.3% відповідно;
- **зростання обсягу інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар нижчими темпами:** баланс відповідей – 10.0% (у IV кварталі 2021 року – 26.7%). Водночас очікувалося, що **обсяг інвестиційних видатків на будівництво зменшиться:** баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у попередньому кварталі – 0.0%). У цілому по Україні респонденти очікували зростання обсягу інвестицій: баланси відповідей – 14.3% та 0.9% відповідно (таблиця);
- **кількість працівників на своїх підприємствах на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 20.0%) (графік 4). У цілому по Україні очікувалося помірне зростання кількості працівників – 1.5%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства, високими темпами:** баланси відповідей – 100.0% та 58.3% відповідно (у попередньому кварталі – 100.0% та 46.7% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину і матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **прискорення зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 70.0% (у попередньому кварталі – 60.0%). Водночас респонденти області очікували **зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника нижчими темпами:** баланс відповідей – 66.7% (у IV кварталі 2021 року – 80.0%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежували спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти називали занадто високі ціни на сировину та матеріали разом із цінами на енергоносії, а також брак обігових коштів. Значно вище, ніж у попередньому кварталі, було оцінено вплив коливання курсу гривні до іноземних валют та нестабільної політичної ситуації (графік 5).

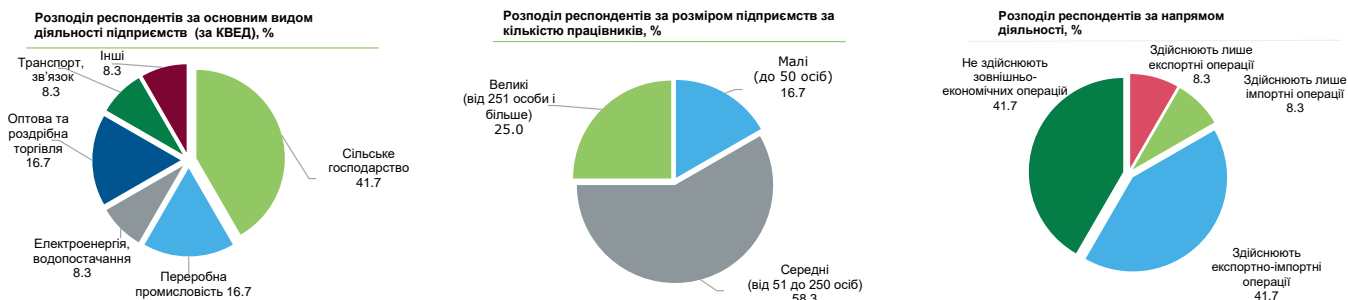
Респонденти очікували **суттєве зростання потреби підприємств у позикових коштах** найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (50.0% опитаних), надавали перевагу кредитам виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Надмірні вимоги до застави, занадто високі ставки за кредитами та складна процедура оформлення документів – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти області зазначали, що **не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках**, у цілому по Україні – 97.6%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

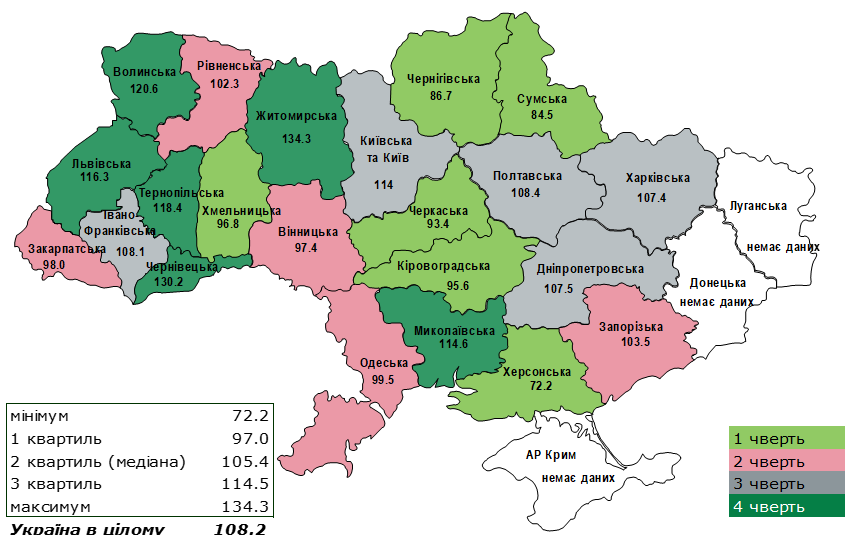
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств був добрий:** баланс відповідей – 16.7% (у попередньому кварталі – 20.0%), у цілому по Україні – 6.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** оцінювався як **нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у IV кварталі 2021 року – 11.1%);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 33.3% (у попередньому кварталі – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 02–23 лютого 2022 року;
- опитано всього 12 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

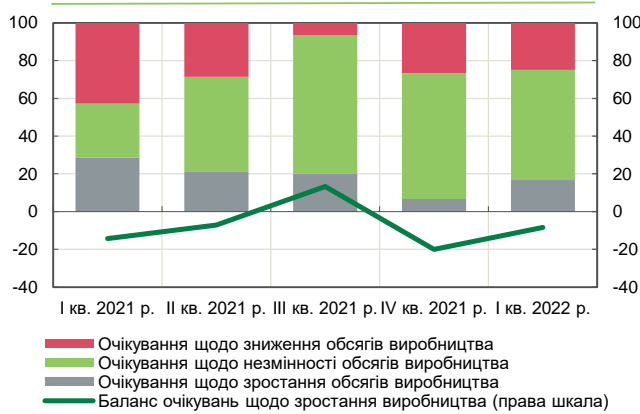
Таблиця. Очікування підприємств Хмельницької області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	0.0	-15.4	0.0	7.1	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-21.4	-14.3	20.0	13.3	-16.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-20.0	23.1	-6.7	0.0	-9.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	0.0	16.7	13.3	26.7	10.0
кількості працівників	-21.4	-16.7	-6.7	-20.0	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

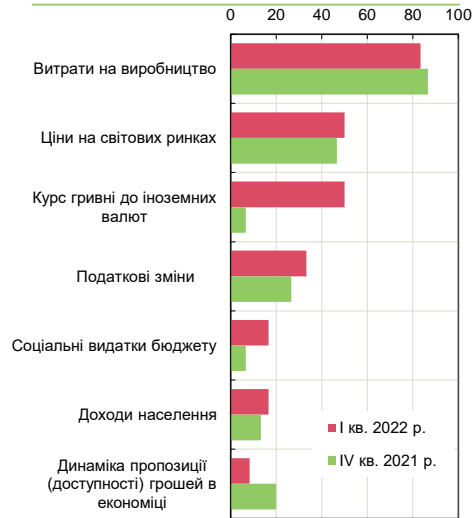
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

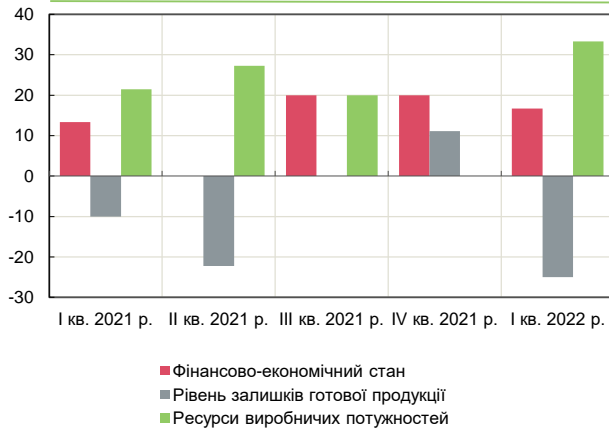
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

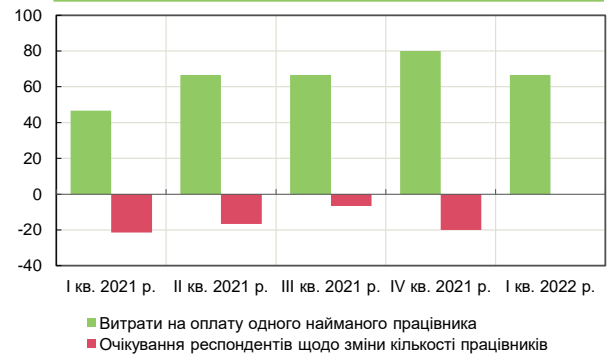
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

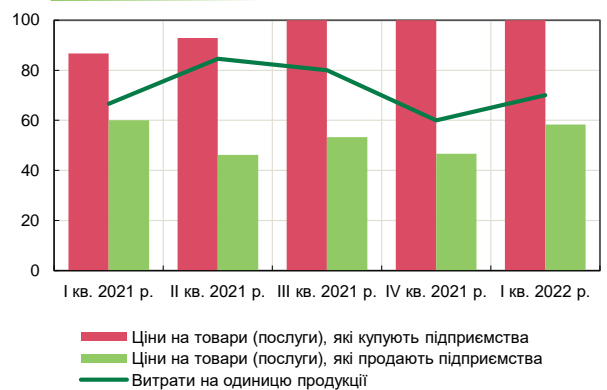
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

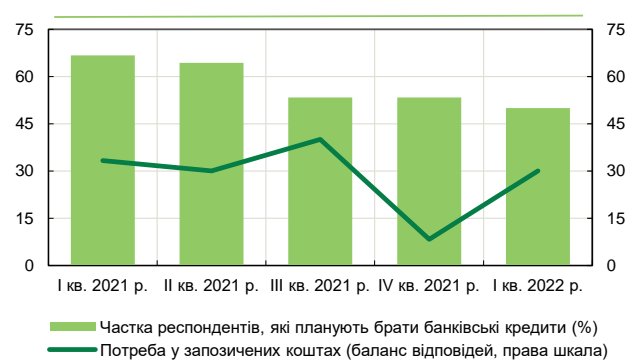
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

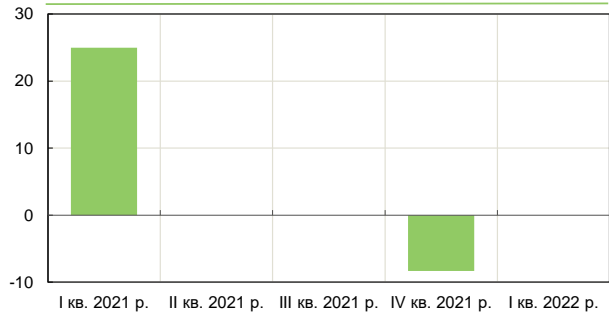
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

